

دستور زبان آلمانی

ترجمه و تدوین

نرگس انتخابی

فرهنگ معاصر
چاپ و نشر

فهرست

سیزده

پیشگفتار

۱	۱. فعل
۳	زمان فعل
۳	زمان‌های ساده
۴	افعال ضعیف
۸	افعال قوی
۱۱	افعال مختلط
۱۴	وجه امری
۱۶	موارد جان‌نشین‌شونده و وجه امری در آلمانی
۱۷	زمان‌های مرکب
۱۹	زمان‌های مرکب ماضی
۲۰	ساخت اسم مفعول یا قسمت سوم فعل
۲۱	ساخت زمان‌های مرکب ماضی
۲۲	زمان‌های آینده و شرطی
۲۲	ساخت زمان‌های آینده و شرطی
۲۳	افعال انعکاسی
۲۴	ساخت افعال انعکاسی
۲۸	فعل مجهول
۳۱	ساخت افعال مجهول
۳۴	افعال غیرشخصی
۳۵	برخی افعال و اصطلاحات غیرشخصی پرکاربرد

۱۶۱	ضمایر موصولی
۱۶۲	ضمیر موصولی welcher
۱۶۳	ضمایر موصولی was و wer
۱۶۴	ضمایر پرسشی
۱۶۵	ضمایر نامعین
۱۷۱	۶. قید
۱۷۴	ساخت قید
۱۷۴	قید زمان
۱۷۵	قید مقدار
۱۷۵	قید مکان
۱۷۶	مقایسه قیدها
۱۷۸	قید تأکیدی
۱۸۱	۷. حرف اضافه
۱۸۵	حروف اضافه همراه حالت مفعولی با واسطه
۱۸۹	حروف اضافه همراه حالت مفعولی بی واسطه
۱۹۲	حروف اضافه همراه حالت‌های مفعولی بی واسطه یا با واسطه
۱۹۴	حروف اضافه همراه حالت (اضافه) ملکی
۱۹۷	۸. حرف ربط
۱۹۹	حرف ربط همپایه
۲۰۱	حرف ربط همپایه مضاعف
۲۰۳	حرف ربط ناهمپایه
۲۰۷	۹. ترتیب کلمات در جمله
۲۰۹	ترتیب کلمات در بندهای اصلی
۲۱۳	ترتیب کلمات در بندهای پیرو
۲۱۵	ترتیب کلمات در جملات امری

۱۲۴	کلماتی که مثل حرف تعریف معین صرف می‌شوند
۱۲۵	کلماتی که مثل حرف تعریف نامعین صرف می‌شوند
۱۲۷	صفات نامعین
۱۳۱	۴. صفت
۱۳۳	صرف صفت
۱۳۴	صرف ضعیف
۱۳۴	صرف مختلط
۱۳۶	صرف قوی
۱۳۸	برخی تغییرات در املاي صفات صرف شده
۱۳۹	استفاده از وجه وصفی به عنوان صفت
۱۳۹	صفاتی که با حالت مفعولی با واسطه به کار می‌روند
۱۴۰	صفاتی که به جای اسم به کار می‌روند
۱۴۰	پایانه‌های صرفی صفاتی که به جای اسم به کار می‌روند
۱۴۱	صفات مربوط به ملیت
۱۴۲	صفات مشتق از اسم مکان
۱۴۳	مقایسه صفات
۱۴۷	۵. ضمیر
۱۴۹	ضمایر شخصی
۱۴۹	صرف ضمایر شخصی
۱۵۱	ضمایر شخصی es, sie, er
۱۵۲	موارد استفاده از man
۱۵۳	صورت (اضافه) ملکی ضمایر شخصی
۱۵۳	استفاده از ضمایر شخصی پس از حروف اضافه
۱۵۵	ضمایر ملکی
۱۵۶	صورت‌های دیگر ضمایر ملکی
۱۵۸	ضمایر انعکاسی
۱۶۰	ضمایر انعکاسی تأکیدی

۲۱۶	ترتیب کلمات در نقل قول مستقیم و غیرمستقیم
۲۱۶	ترتیب کلمات در افعال با پیشوندهای جداشدنی
۲۱۷	صورت‌های پرسشی
۲۱۷	پرسش مستقیم
۲۱۸	پرسش با استفاده از کلمات پرسشی
۲۱۸	پرسش غیرمستقیم
۲۱۸	صورت منفی
۲۲۱	پیوست‌ها
۲۲۳	اعداد
۲۲۳	اعداد اصلی
۲۲۵	اعداد ترتیبی
۲۲۷	کسرها
۲۲۸	بیان زمان
۲۳۰	تاریخ
۲۳۲	واژه‌نامه آلمانی-فارسی

پیشگفتار

کتاب دستور زبان آلمانی مرجعی است برای تمام زبان‌آموزان آلمانی در هر پایه و سطح. کسانی که آشنایی مختصری با زبان و دستور آلمانی دارند، می‌توانند از اطلاعات نسبتاً گسترده این کتاب که به شیوه‌ای ساده و کاربردی بیان شده‌اند، بهره ببرند. دیگرانی هم که با زبان و دستور آلمانی آشنا هستند، مرجعی کارآمد برای مراجعه و رفع اشکال پیش رو دارند. این کتاب بر مبنای دستور زبان آلمانی نوشته هورست گیلک تهیه و تدوین شده است اما به دیگر منابع معتبر دستور به ویژه کتاب‌های دستور دودن (Duden) و پونس (Pons) هم مراجعه شده است. کتاب دستور زبان آلمانی از نه فصل تشکیل شده که هر یک به توضیح یکی از مقولات دستوری مثل فعل، اسم، ضمیر و غیره می‌پردازد. فهرستی از صورت‌های صرفی افعال قوی و مختلط در انتهای فصل فعل آورده شده است. تمام عناوین، مباحث و نکته‌های این راهنما به همراه مثال‌هایی از زبان زنده و روز آلمانی است تا کاربرد واقعی مقولات دستوری نمایان شوند و کتاب تنها جنبه نظری نداشته باشد. ترجمه مثال‌ها به فارسی، درک روشن‌تری از موارد اختلاف میان آلمانی و فارسی در

زمان فعل

زمان فعل در آلمانی یا ساده است یا مرکب.

در مورد زمان‌های ساده باید دانست که فعل ضعیف است یا قوی یا مختلط.

زمان‌های مرکب افعال به کمک اسم مفعول فعل ساخته می‌شوند (نک).

زمان‌های مرکب).

زمان‌های ساده

زمان‌های ساده در آلمانی عبارتند از:

ich hole	۱. زمان حال اخباری
ich holte	۲. زمان ماضی مطلق اخباری
(daß) ich hole	۳. زمان حال التزامی
(daß) ich holte	۴. زمان ماضی مطلق التزامی

شکل‌های التزامی به ویژه در نقل قول بسیار پرکاربرد هستند (نک). کاربرد وجه

لتزامی در نقل قول غیرمستقیم).

زمان‌های ساده با اضافه کردن پایانه‌های صرفی به بُن فعل ساخته می‌شوند.

پایانه‌های صرفی عدد، شخص و زمان فعل را نشان می‌دهند.

- ich hole
- wir holen
- du holtest

برای ساختن افعال ساده لازم است مشخص شود که فعل ضعیف، قوی یا مختلط است.

● افعال ضعیف افعال کاملاً باقاعده هستند. در این افعال در زمان ماضی مطلق اخباری هیچ‌گونه تغییری در حرف صدادار ایجاد نمی‌شود. پایانه‌های صرفی این افعال نیز با افعال قوی تفاوت دارد.

holen → er holt → er holte

● افعال قوی افعال بی‌قاعده هستند و در زمان ماضی مطلق اخباری حرف صدادارشان دستخوش تغییر می‌گردد.

singen → er singt → er sang

● افعال مختلط افعالی هستند که در زمان ماضی مطلق اخباری حرف صدادارشان دستخوش تغییر می‌شود ولی از طرف دیگر پایانه‌های صرفی آنها همچون افعال ضعیف است.

nennen → er nennt → er nannte

افعال ضعیف

صرف افعال ضعیف باقاعده است. شیوه ساختن زمان‌های ساده افعال ضعیف به قرار زیر است:

● زمان‌های حال و ماضی مطلق افعال ضعیف با اضافه کردن پایانه‌های صرفی که در جدول آمده به بُن فعل ساخته می‌شوند. بن فعل با حذف **-en** از انتهای مصدر به دست می‌آید.

مصدر	بُن فعل
holen	→ hol-
machen	→ mach-
kauen	→ kau-

● اگر مصدر به **-eln** یا **-ern** ختم شود، بُن فعل با حذف **-n** به دست می‌آید.

مصدر	بُن فعل
wandern	→ wander-
handeln	→ handel-

● پایانه‌های صرفی افعال ضعیف به قرار زیر است:

ماضی مطلق اخباری و التزامی	حال التزامی	حال اخباری
-te	-e	-e
-test	-est	-st
-te	-e	-t
-ten	-en	-en
-tet	-et	-t
-ten	-en	-en

صرف فعل hollen (گرفتن)

حال اخباری	حال التزامی
ich hole	ich hole
du holst	du holest
er / sie / es holt	er / sie / es hole
wir holen	wir holen
ihr holt	ihr holet
sie / Sie holen	sie / Sie holen

ماضی مطلق اخباری و التزامی (در افعال ضعیف هم‌شکل هستند)

ich holte	wir holten
du holtest	ihr holtet
er / sie / es holte	sie / Sie holten

● هنگامی که بن فعل ضعیف به **-d** یا **-t** ختم شود، برای سهولت تلفظ حرف **-e-** پیش از پایانه‌های صرفی اضافه می‌شود.